

Одеський національний медичний університет
Факультет медичний № 1
Кафедра медицини катастроф та військової медицини

Силабус з дисципліни
«Підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»

Обсяг	4 кредити ECTS, 120 годин
Семестр, рік навчання	VII - VIII семестр
Дні, час, місце	Кафедра медицини катастроф та військової медицини, вул. Піроговська, 2 поверх Дні та час – згідно розкладу занять
Викладач (-і)	Доц. Майданюк В.П., проф. Кононенко В.В., доц. Панченко О.Є., ас. Басюк В.С., ас. Кулібаба В.П., ас. Лавренюк П.С., ас. Цілько С.В., ас. Третьяк О.М.
Контактний телефон	048-7227259
E-mail	vkafofod@ukr.net
Робоче місце	Кафедра медицини катастроф та військової медицини
Консультації	Кафедра медицини катастроф та військової медицини

КОМУНІКАЦІЯ

Комунікація зі студентами буде здійснюватися на очних зустрічах (лекції, практичні заняття, відпрацювання).

Заняття проводяться на кафедрі, згідно до розкладу.

За умов карантину заняття будуть проводитися на платформі MTeams або Zoom, Viber.

Дні відпрацювань пропущених занять – четвер, субота.

Прийом студентів по особистим питанням:

- Завідувач кафедри – четвер з 14.00 до 15.00;
- Завуч кафедри – вівторок з 14.00 до 15.00.

АНОТАЦІЯ КУРСУ

Предмет вивчення дисципліни – підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я».

Пререквізити: вивчення дисципліни базується на вивченні студентами навчальних дисциплін блоків гуманітарної, соціально-економічної і природничо-наукової підготовок та предметів професійної підготовки навчання та інтегрується з цими дисциплінами.

Постреквізити: закладає основи формування знань, умінь та навичок, які необхідні у майбутній професійній діяльності для проведення невідкладних дій та організаційних заходів, спрямованих на врятування та збереження життя людини, проведення лікувально-евакуаційних, санітарно-гігієнічних і протиепідемічних заходів, у тому числі з організації надання медичної допомоги в бойових умовах.

Мета курсу – формування знань, умінь і компетентностей для збереження здоров'я та життя людини, організації проведення санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у Збройних силах України при надзвичайних станах мирного часу та у воєнний час, протиепідемічного захисту військ, проведення санітарно-епідеміологічної розвідки, проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення карантинних інфекцій та в воєнний час за умов застосування біологічної зброї, організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу. Вміння надавати медичну допомогу при невідкладних станах, загрожуючих життю.

Основні завдання дисципліни полягають у навчанні здобувачів освіти:

- основам організації санітарно-гігієнічних та протиепідемічних заходів у Збройних силах України при надзвичайних станах мирного часу та у воєнний час, гігієну польового розміщення військ та населення, проведення санітарного нагляду і медичного контролю за водопостачанням, харчуванням та умовами праці особового складу Збройних сил України у польових умовах, про протиепідемічний захист військ та санітарно-епідеміологічну розвідку. Розуміти особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення карантинних інфекцій та в воєнний час за умов застосування біологічної зброї
- організації надання терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу, мати поняття про радіаційні ураження, гостру променеву хворобу, вміти надавати медичну допомогу на етапах медичної евакуації.

Очікувані результати:

В результаті вивчення дисципліни студенти повинні:

- вміти проводити санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи в Збройних силах України при надзвичайних станах мирного часу та у воєнний час.
- вміти проводити санітарний нагляд і медичний контроль за водопостачанням, харчуванням та умовами праці особового складу Збройних сил України у польових умовах та санітарно-епідеміологічну розвідку.
- вміти проводити протиепідемічні заходи у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення карантинних інфекцій та в воєнний час за умов застосування біологічної зброї.
- вміти організовувати та надавати терапевтичну допомогу у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу на етапах медичної евакуації.

ОПИС КУРСУ

Форми і методи навчання

Курс буде викладений у формі лекцій (20 год.), практичних занять (50 год.), організації самостійної роботи студентів (50 год.).

Методи навчання

Основними формами занять із навчальної дисципліни „ Підготовка офіцерів запасу галузі знань «Охорона здоров'я»“ є лекції, практичні заняття та самостійна робота студентів. Під час викладання дисципліни використовуються такі методи навчання: пояснення, розповідь, демонстрація презентацій, бесіда, аналіз нової інформації, відпрацювання практичних навичок, виконання індивідуальних завдань.

Зміст навчальної дисципліни

Розділ «Військова гігієна»

1. Основи організації санітарно-гігієнічних заходів у Збройних силах України при надзвичайних станах мирного часу та у воєнний час. Гігієна польового розміщення військ.
2. Основи організації та проведення санітарного нагляду і медичного контролю за водопостачанням та харчуванням особового складу Збройних сил України у польових умовах.
3. Основи організації та проведення санітарного нагляду і медичного контролю за водопостачанням особового складу Збройних сил України у польових умовах.
4. Основи організації та проведення санітарного нагляду і медичного контролю за харчуванням особового складу Збройних сил України у польових умовах.
5. Організація і проведення санітарного нагляду за умовами праці при ліквідації наслідків надзвичайних станів і у воєнний час.

Розділ «Військова епідеміологія»

1. Протиепідемічний захист військ, санітарно-епідеміологічна розвідка.
2. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в мирний час за умов занесення карантинних інфекцій.
3. Особливості проведення протиепідемічних заходів у випадках виникнення надзвичайних ситуацій в воєнний час за умов застосування біологічної зброї.

Розділ «Військова терапія»

1. Організація терапевтичної допомоги у воєнний час та при надзвичайних ситуаціях мирного часу.
2. Радіаційні ураження. Клінічна характеристика іонізуючих випромінювань. Гостра променева хвороба. Надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
3. Радіаційні ураження. Клінічна характеристика іонізуючих випромінювань. Патогенез променевої хвороби. Клінічна класифікація радіаційних уражень, гострої променевої хвороби. Поняття про променеву травму, надання медичної допомоги на етапах медичної евакуації.
4. Гостра променева хвороба. Кістково-мозкова форма гострої променевої хвороби. Клініка, діагностика.
5. Етапне лікування хворих з гострою променевою хворобою. Атипові

- форми гострої променевої хвороби.
6. Захворювання внутрішніх органів при бойовій хірургічній травмі та травмах в умовах катастроф та аварій мирного часу. Ускладнення. Профілактика та етапне лікування.
  7. Невідкладні стани, надання терапевтичної допомоги при загрожуючих життю станах на етапах медичної евакуації. Ураження отруйними речовинами у воєнний та мирний час.
  8. Захворювання, викликані дією на організм термічних факторів (тепла та холоду).

Перелік рекомендованої літератури

Основна (базова):

1. Військові статути збройних сил України. Воєнне видавництво України «Варта»;
2. Керівництво з медичного забезпечення Збройних Сил України : введено в дію наказом Ген. штабу ЗС України від 26.12.2013 року № 317 / М. І. Бадюк, О. Ю. Булах, А. М. Галушка [та ін.] ; за ред.: В. Б. Андронатія, Ю. Ф. Клівенка. - Київ : СПД Чалчинська Н. В., 2016. - 511 с.
3. Наказ МОУ від 29.09.2017 м. Київ № 505 «Про затвердження Положення про Службу превентивної медицини Міністерства оборони України»;
4. Методичні вказівки по санітарним вимогам до організації розміщення, водопостачання, харчування та лазне-прального обслуговування військ (сил) в польових умовах, на полігонах (навчальних центрах) /А.В.Верба, С.Л. Литовка, А.В.Рожков, Т.Г.Ізюмнікова, В.І.Нихоца, В.М.Лугинець, В.Ю.Петров, М.Ю.Олим, А. А.Кожокару, О.М.Іванько, І.В.Огороднійчук, В.А.Баркевич, В.А.Потапчук, Ю.Ю. Клименко – К., 2017. – 35 с.
5. Організація роботи медичних закладів (установ) Міністерства оборони України при роботі з особливо небезпечними інфекційними захворюваннями. (Настанова)/Савицький В.Л., Литовка С.Л., Кожокару А.А., Устинова Л.А., Крушельницький О.Д., Огороднійчук І.В., Іванько О.М., – Київ: 2016. – 76 с.
6. Андрейчин М.А. Військова епідеміологія з епідеміологією надзвичайних ситуацій /М.А. Андрейчин, О.Д. Крушельницький, В.С. Копча, І.В. Огороднійчук. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2015. – 320с.
7. Андрейчин М.А. Медичні аспекти протидії біотероризму / М.А. Андрейчин, В.С. Копча/ / СЕС, профілактична медицина. – 2011. - № 2. – С.8-14.
8. Аналітичні дослідження в військовій епідеміології / [Ю.В.Румянцев, В.Л.Савицький, О.Д. Крушельницький та ін.]. – К: УВМА. 2012. – 149с.
9. Савицький В.Л. Військова епідеміологія (загальні питання): підручник / В.Л.Савицький, О.Д. Крушельницький, М.І.Хижняк. – К: УВМА, 2010. – 404с.

10. Еволюційні аспекти епідемічного процесу окремих інфекцій в світі в Збройних силах і в Україні / Ю.В.Румянцев, В.Л.Савицький, О.Д. Крушельницький, В.А.Баркевич. – Київ, 2012. – 311 с.
11. Воєнно-польова терапія: Підручник/Г.В.Осьодло та інш./ УВМА МО України-Київ: Чалчинська Н.В.,2017-620с.,стор.-11-101.
12. Козачок М.М. Військова терапія: підручник для студентів вищих навчальних закладів 4 рівня.УВМА-К.,2015-449 с.
13. Військова терапія. Питання до самостійної роботи студентів. Навчальний посібник /Візір В.А.,Демеденко О.В.,Содомов А.С./-Запоріжжя: ЗДМУ,2018.-136 с.
14. Організація медичного забезпечення військ: Підруч. для студ. вищ. мед. закл. освіти України III-IV рівнів акредитації / За редакцією професора Бадюка М.І. – К.: “МП Леся”, 2014. – 430 с.

Допоміжна:

15. В 42 Військова гігієна з гігієною при надзвичайних ситуаціях: Підручник / За ред. К.О. Пашка. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 312 с. ISBN 966-673-040-5;
16. Андрейчин М., Копча В. Біотероризм: Медична протидія. – Тернопіль: Укрмедкнига, 2005. – 300 с.
17. Основи організації медичного забезпечення населення за умов надзвичайних ситуацій / Під заг.ред. В.В.Дурдинця, В.О.Волошина. – К.: «Медекोल» МНІЦ БІО-ЕКОС та НАН України, 1999. – С. 139-151.
18. Проблеми медичного захисту від дії сучасних видів зброї: інформаційноаналітичний огляд / за ред.. В.І.Варуса, А.Г.Голуба. – Кам'янець-Подільський : Мошак М.І., 2009. – 416 с.
19. Некрасова Л.Біобезпека: міжнародна та національна складові / Л.Некрасова, Н.Видайко // СЕС, профілактична медицина. – 2011. - №2. – С.2-3.
20. Військова терапія. Питання до самостійної роботи студентів. Навчальний посібник /Візір В.А.,Демеденко О.В.,Содомов А.С./-Запоріжжя: ЗДМУ, 2018;

Інформаційні ресурси:

1. Сайт Верховної Ради України: Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/>.
2. Сайт Державної служби України з надзвичайних ситуацій: Режим доступу: <http://www.mns.gov.ua/>.
3. Сайт Міністерства охорони здоров'я України: Режим доступу: <http://www.moz.gov.ua/>.
4. Інформаційно правовий портал «Закони України»: Режим доступу: <http://uazakon.com/>.
5. Про затвердження Примірних штатних нормативів центру первинної медичної (медико-санітарної) допомоги: Наказ МОЗ України від 23.02.2012 № 129. – Режим доступу: http://www.moz.gov.ua/ua/portal/hsr_reformlaw/.

6. Постанова КМУ «Про затвердження Положення про організацію оповіщення і зв'язку у надзвичайних ситуаціях» // Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/192-99-%D0%BF>.

ОЦІНЮВАННЯ

Методи поточного контролю

Поточний контроль здійснюється на практичних заняттях у вигляді усного опитування, письмових робіт або тестових завдань. Результати поточного контролю відображаються у журналі обліку навчальних занять за 4 бальною шкалою – оцінками «5», «4», «3», «2». Наприкінці вивчення дисципліни поточна успішність розраховується як середній поточний бал, тобто середнє арифметичне всіх поточних оцінок, округлене до двох знаків після коми.

Знання осіб, які навчаються в університеті, оцінюються як з теоретичної, так і з практичної підготовки за чотирьохбальною шкалою за такими критеріями:

– «відмінно» – студент міцно засвоїв теоретичний матеріал, глибоко і всебічно знає зміст навчальної дисципліни, основні положення наукових першоджерел та рекомендованої літератури, логічно мислить і будує відповідь, вільно використовує набуті теоретичні знання при аналізі практичного матеріалу, висловлює своє ставлення до тих чи інших проблем, демонструє високий рівень засвоєння практичних навичок;

– «добре» – студент добре засвоїв теоретичний матеріал, володіє основними аспектами з першоджерел та рекомендованої літератури, аргументовано викладає його; має практичні навички, висловлює свої міркування з приводу тих чи інших проблем, але припускається певних неточностей і похибок у логіці викладу теоретичного або при аналізі практичного змісту;

– «задовільно» – студент в основному опанував теоретичними знаннями навчальної дисципліни, орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, але непереконливо відповідає, плутає поняття, додаткові питання викликають у студента невпевненість або відсутність стабільних знань; відповідаючи на запитання практичного характеру, виявляє неточності у знаннях, не достатньо вміє оцінювати факти та явища, пов'язувати їх із майбутньою діяльністю;

– «незадовільно» – студент не опанував навчальний матеріал дисципліни, не знає наукових фактів, визначень, майже не орієнтується в першоджерелах та рекомендованій літературі, відсутнє наукове мислення, практичні навички не сформовані.

Форми і методи підсумкового контролю

Підсумковий контроль здійснюється у формі заліку. До заліку допускаються студенти, які виконали усі види робіт, передбачені навчальною програмою, та набрали кількість балів, не меншу за мінімальну.

Самостійна робота студентів.

Теми СРС визначені навчальною програмою з дисципліни.

По кожній темі СРС студент повинен підготувати реферат або доповідь по питанням, які не входять до тематичного плану практичних занять.

Оцінка СРС проводиться на останньому практичному занятті 4 та 5 семестрах.

ПОЛІТИКА КУРСУ

Умови освоєння курсу:

- Обов'язкове відвідування занять;
- Активність під час практичних занять;
- Підготовка до занять, СРС і т. інше;
- Бути терпимим, відкритим і доброзичливим;
- Конструктивно підтримувати зворотний зв'язок на всіх заняттях;
- Бути пунктуальним.

Неприпустимо:

- Пропуски занять з неповажних причин;
- Запізнення і самовільне покидання навчального класу або лекційної аудиторії (за запізнення студент не допускається на заняття/лекцію, тому що він порушує хід навчального процесу. Також за порушення дисципліни студент видаляється з аудиторії і отримує «нб»);

- Користування мобільними телефонами, планшетами, ноутбуками, смарт-годинниками, тощо під час практичних занять та лекцій;

- Порушення будь-яких правил встановлених морально-етичним кодексом ОНМедУ.

Політика щодо дедлайнів та перескладання. Перескладання пропущених практичних/лекційних занять проводиться згідно розкладу відпрацювань кафедри, черговому викладачу. Розклад чергувань викладачів кафедри розміщений на інформаційному стенді для студентів. Відпрацювання пропущених практичних/лекційних занять відбувається щочетверга та в суботу.

Дотримання академічної доброчесності здобувачами освіти передбачає:

1. Самостійне виконання навчальних завдань;
2. Посилання на джерела інформації у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей;
3. Дотримання норм законодавства про авторське право і суміжні права;
4. Надання достовірної інформації про результати власної (наукової, творчої) діяльності, використані методики досліджень і джерела інформації.

Неприйнятними у навчальній діяльності для учасників освітнього процесу є:

- використання родинних або службових зв'язків для отримання позитивної або вищої оцінки під час здійснення будь-якої форми контролю результатів навчання або переваг у науковій роботі;

- використання під час контрольних заходів заборонених допоміжних матеріалів або технічних засобів (шпаргалок, конспектів, мікронавушників, телефонів, смартфонів, планшетів тощо);

- проходження процедур контролю результатів навчання підставними особами.

За порушення академічної доброчесності здобувачі освіти можуть бути притягнені до такої академічної відповідальності:

- зниження результатів оцінювання контрольної роботи, заліку тощо;
- повторне проходження оцінювання (контрольної роботи, заліку тощо);
- призначення додаткових контрольних заходів (додаткові індивідуальні завдання, контрольні роботи, тести тощо);
- повторне проходження відповідного освітнього компоненту освітньої програми;
- проведення додаткової перевірки інших робіт авторства порушника.

Політика щодо відвідування та запізнь. Запізнення на заняття та лекції – не припустимі. У разі запізнення студент не допускається до навчальної аудиторії та отримує «нб» у журнал.

Мобільні пристрої. Використання будь-яких мобільних пристроїв заборонено. При порушенні даного пункту студент видаляється з заняття або лекції та отримує «нб» у журнал.

Поведінка в аудиторії. Поведінка студента в навчальних аудиторіях має відповідати правилам встановленим морально-етичним кодексом університету.